

Autisme en Digitale Communicatie

Op welke manier kunnen digitale media mensen met autisme ondersteunen in het dagelijks leven?

Versie: 1.0
Inleverdatum: 09 juni 2010
Document: Afstudeeropdracht
Student: Kostas van Ruitenbeek
Studentnummer: 500502882
Opleiding: Interactieve Media
Studierichting: Content/Communicatie
Instituut: Hogeschool van Amsterdam

Voorwoord

Deze afstudeerscriptie is geschreven door Kostas van Ruitenbeek, student Interactieve Media aan de Hogeschool van Amsterdam. Met deze afstudeeropdracht, bestaande uit een uitgebreid onderzoek naar Autisme en Communicatie en een hier op gebaseerd concept om mensen met Autisme te ondersteunen, hoop ik in de zomer van 2010 af te kunnen studeren.

Ik wil graag iedereen die heeft bijgedragen aan de realisatie van mijn afstudeeropdracht bedanken, met in het bijzonder:

Hanny Korver, communicatie adviseur / externe professional, voor haar advies en het verlenen van haar professionele hulp tijdens het project.

Marjolijn Ruyg, docent Interactieve Media / afstudeerbegeleider, voor haar begeleiding en voor de vele feedbacksessies gedurende het schooljaar.

Index

1. SAMENVATTING	4
2. ONDERZOEKSVRAAG	5
2.1 WAT IS AUTISME?	6
2.2 IN HOEVERRE WORDEN DIGITALE MEDIA GEBRUIKT DOOR MENSEN MET AUTISME?	10
2.3 CONCLUSIE MEDIAGEBRUIK ONDER MENSEN MET AUTISME	20
2.4 WAAROM WERKT DIGITALE COMMUNICATIE ZO GOED BIJ MENSEN MET AUTISME?	21
2.5 WAT VOOR DIGITALE SUPPORT IS ER VOOR MENSEN MET AUTISME?	24
2.6 CONCLUSIE ONDERZOEK NAAR AUTISME EN DIGITALE COMMUNICATIE	32
3. DOELGROEP	33
3.1 PRIMAIRE DOELGROEP	33
3.2 SECUNDAIRE DOELGROEP	33
3.3 PROBLEEMSTELLINGEN	33
3.4 PERSONA – RICHARD GRAAFS	34
3.5 PERSONA – BERT KENNERTINK	35
4. CONCEPT & VISIE	36
4.1 BASIS PROBLEEMSTELLINGEN	36
4.2 KERNPUNTEN ACHTER MIJN VISIE	36
4.3 CONCEPT	37
4.4 FUNCTIONEEL ONTWERP	38
4.5 WIREFRAMES	41
4.6 CONTENT - ALGEMEEN	44
4.7 CONTENT - LINKS	45
4.8 RICHTLIJNEN VISUALISATIE	47
4.9 REALISATIE	48
5. EVALUATIE	49
6. BRONNEN	51
7. BIJLAGEN	53

1. Samenvatting

Bedankt voor je interesse in mijn afstudeeropdracht. Om je tegemoet te komen heb ik een korte samenvatting samengesteld van een aantal van de belangrijkste uitkomsten die in het onderzoek staan. Mijn onderzoek naar Autisme en Digitale Communicatie toont in het kort het volgende aan:

Autisme en Digitale Communicatie

Een grote groep mensen met een Autisme Spectrum Stoornis (ASS), in de volksmond autisme, heeft geen verstandelijke beperking maar kijkt op een andere manier naar de wereld wegens een prikkelverwerkingsstoornis. Zij zijn prima in staat mee te draaien in onze samenleving. Deze mensen noemen wij ook wel hoogfunctionerende autisten. Alles komt, één voor één, in puzzelstukjes op hen af. Zij missen daarom vaak het overzicht in situaties en daardoor hebben zij moeite met het begrijpen van de wereld om hen heen. Veelzijdige signalen als lichaamstaal vinden mensen met ASS lastig te begrijpen en tijdens contact met 'gewone' (neurotypische) mensen vinden er daarom vaak vervelende misverstanden plaats. Dit ondermijnt uiteindelijk vaak hun zelfvertrouwen en motiveert hen veelal tot een teruggetrokken bestaan. Veel contact vindt daarom ook plaats vanachter de computer. Achter de computer voelen mensen met ASS zich veilig omdat deze controleerbaar is en net als zij stapsgewijs 'denkt'. Ook is hier de drempel tot contact minder groot, omdat geschreven berichten indirect zijn met vaak een directe boodschap. Dit is minder angstaanjagend en vele male duidelijker dan directe communicatie.

Na de diagnose

Na de diagnose ASS worden mensen vaak aan hun lot overgelaten, er is geen vaste procedure die hen de informatie biedt die zij nodig hebben. Mensen met ASS zijn na de diagnose op zoek naar herkenning en contact, maar de aanwezige online informatie is vaak erg chaotisch en wetenschappelijk. Met andere woorden, er is geen goede informatievoorziening voor mensen met een vorm van ASS. Dit weerhoudt hen om in contact te komen met de buitenwereld. Het blijkt dat wanneer zij lotgenoten vinden en meer over zichzelf leren, het balletje sneller gaat rollen en zij ook weer meer buiten de deur komen. Mijn doel is dan ook dat mensen met ASS een mogelijkheid krijgen om eerder om te leren gaan met hun beperking en alle kansen tot contact in de buitenwereld aangereikt krijgen die mogelijk is.

Meer informatie over mijn onderzoek en mijn concept kun je vinden in de volgende pagina's van dit document.

2. Onderzoeksvraag

Motivatie

Het thema van mijn afstudeerproject is **Autisme en Digitale Communicatie**. Ik heb deze richting gekozen omdat ik mijn hele leven al bezig ben met psychologie en het innerlijk van de mens overal in het leven weer naar voren komt. Een aantal mensen in mijn sociale kringen zijn autistisch en bij hen zie ik vele problemen in het dagelijks leven. Het viel mij op dat zij erg graag met computers werken. Ik ben mijn onderzoek dan ook begonnen met uit te zoeken of hun problemen door de computer verminderd kunnen worden. Ik wilde ook weten of de gedragingen van de autistische personen die ik ken lijken op die van andere mensen met autisme.

Lopen alle autisten tegen dezelfde problemen aan, zijn zij allen liefhebbers van computers en waar liggen dan de mogelijkheden om hen te helpen? Het is erg belangrijk om vooroordelen weg te werken.

De hoofdvraag van mijn onderzoek is als volgt:

Op welke manier kunnen digitale media mensen met autisme ondersteunen in het dagelijks leven?

Deze onderzoeksvraag heb ik gesplitst in vele kleine onderzoeksvragen; welke ik later voor de duidelijkheid weer tot vier grotere deelvragen heb gevormd:

Wat is Autisme?

In hoeverre worden digitale media gebruikt door mensen met Autisme?

Waarom werkt digitale communicatie zo goed bij mensen met Autisme?

Wat voor digitale support is er voor mensen met Autisme?

